Marie Sobotková
Uniwersytet im. Palackiego
Ołomuniec

Nowy program trzyletniego studium licencjackiego: „Język polski oraz kultura polska o specjalizacji: praktyka gospodarcza i ruch turystyczny z intensywną nauką języków obcych (angielski i niemiecki)"

Wstęp

W Katedrze Slawistyki Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu im. Palackiego w Ołomuńcu od ponad 50 lat z dużym powodzeniem działa Sekcja Filologii Polskiej, która kształci polonistów na studiach magisterskich, zgodnie z akredytowanym pięcioletnim programem studiów. Wiadomo, że nasz program jest dwukierunkowy i od 1989 roku studenci albo bez żadnych ograniczeń wybierają kierunki z programów filologicznych i niefilologicznych naszego Wydziału, albo wybierają program Wydziału Kultury Fizycznej. Cztery lata temu wprowadziliśmy system punktowy (ocenę wszystkich przedmiotów podstawowych oraz fakultatywnych typu B i C przez kredyty).

System punktowy (kredytowy) w dużej mierze umożliwia studentom stworzenie programu dla siebie, tzn. według swoich zainteresowań oraz szczególnych predyspozycji, np. w sferze przekładu literatury pięknej albo w zakresie historii i współczesnego filmu polskiego, ale także w sferze translatologii tekstów fachowych. Ta ostatnia dziedzina rozwija się szczególnie szybko w związku z zapotrzebowaniem firm czeskich,

prowadzących współpracę z odpowiednimi firmami polskimi. Okazuje się również, że wzrasta zapotrzebowanie na tłumaczenia aż czterojęzyczne: z czeskiego na polski, angielski i rosyjski.

Praktyka życia codziennego zmusza nas więc do modyfikacji i rozszerzenia tradycyjnych programów edukacyjnych i uczynienia ich mniej teoretycznymi, a bardziej pragmatycznymi i praktycznymi.

Nowa sytuacja na rynku pracy oraz nowe technologie stosowane w procesie kształcenia młodej generacji obywateli Zjednoczonej Europy wymagają odpowiedniego przygotowania od strony wszystkich działów (poziomów) czeskiego szkolnictwa. **Niestety w chwili obecnej wiele się jeszcze dyskutuje, jak powinien wyglądać profil absolwenta studiów uniwersyteckich**, zamiast **szybko wprowadzać wyspecjalizowane programy studiów nowych, przy zachowaniu już istniejących programów tzw. klasycznych, w naszym przypadku pięcioletnich magisterskich**. Sądzę, że przede wszystkim brak nam kreatywności w sferze myślenia o nowych problemach związanych z bliską wspólną przyszłością w Unii Europejskiej oraz brak pełnych informacji, które dotyczą odmiennych form programów studiów w innych krajach, w naszym wypadku zwłaszcza trzyletnich licencjackiech studiów (bakalarskich) filologii polskiej. Również ograniczone możliwości zweryfikowania tego typu studium w praktyce codziennej zmuszają nas do uważnego wyboru priorytetów w dziedzinie przedmiotów językowych, kulturowych (w szerokim znaczeniu tego słowa) oraz szeroko rozumianych dyscyplin ekonomicznych. Profilujące przedmioty zostały więc wybrane z uwzględnieniem możliwego zapotrzebowania społeczeństwa czeskiego w sytuacji „otwartej" Europy, nie tylko w kierunku Zachód – Wschód, ale także Północ – Południe, ponieważ nasza wspólna integracja w dążeniu do Zjednoczonej Europy tego wymaga.

Akredytacja nowego programu licencjackiego filologii polskiej

Złożyliśmy wniosek o akredytację kierunku filologii polskiej – trzyletnich studiów licencjackich (bakalarskich): „Język polski oraz kultura polska o specjalizacji: praktyka gospodarcza i ruch turystyczny z intensywną nauką języków obcych (angielski i niemiecki)". Owe studia zainaugurowano w roku akademickim 2001/2002. Kształcenie

w dziedzinie przedmiotów ekonomicznych prowadzą pracownicy naukowi Katedry Ekonomii Wydziału Filozoficznego naszego Uniwersytetu, a w zakresie przedmiotów filologii polskiej – pracownicy Sekcji Filologii Polskiej naszego Wydziału wraz z lektorem języka polskiego. Nauka języków obcych przebiega również w Sekcji Filologii Polskiej, dzięki współudziałowi pracownika eksternistycznego oraz naszych doktorantów.

Charakterystyka ogólna programu licencjackiego

Trzeba z góry powiedzieć, że program jest pewnym kompromisem i że już teraz wiadomo, w jaki sposób będzie w związku z wymogami praktyki codziennej poszerzany. Najważniejszą cechę charakterystyczną stanowi to, że **program jest strukturą otwartą**, ponieważ jego koncepcja uwzględnia możliwe **zmiany o charakterze zewnętrznym** (zmiany priorytetów ekonomicznych rangi ogólnokrajowej oraz ogólnoeuropejskiej) i związane z tym ściśle **zmiany wewnętrzne**, tzn. **nieustanną modernizację systemu edukacji**, którego częściami są: student – program – nauczyciel we wzajemnej interakcji. Wychodzimy z założenia, że kandydatami na studia naszego typu będą studenci początkujący zarówno w dziedzinie języka, jak i w zakresie ekonomii. Kompetencje w obu zakresach: dyscyplin językowo-kulturowych oraz ekonomicznych w tej grupie studentów będą więc progowe. Jeśli natomiast przyjęci zostaną absolwenci polskiej szkoły handlowej, mamy dla nich alternatywę studium, która im umożliwi poszerzenie zawartości programu oraz jego szybkie ukończenie. Tak więc program przewiduje różne kompetencje kandydatów.

Już teraz można także przewidzieć, że część studentów, zwłaszcza ci bardziej ambitni, będą chcieli przedłużyć studia o następne dwa lata, co im projekt również umożliwia. Ważne jest więc to, że najlepsi studenci będą mogli studiować 5 lat i uzyskać stopień magistra. Zakładamy, że w kolejnych latach będziemy przyjmować maksymalnie 15 kandydatów.

Charakterystyka szczegółowa programu licencjackiego

Program studiów licencjackich „Język polski oraz kultura polska o specjalizacji: praktyka gaspodarcza i ruch turystyczny z intensywną nauką języków obcych (angielski oraz niemiecki)" został ujęty w ramy III bloków; każdy blok zawiera:

A.1. Dyscypliny językowe.
A.2. Dyscypliny ogólne.
B. Dyscypliny ekonomiczne.
W ramach każdej dyscypliny rozróżnia się:
I. Przedmioty podstawowe.
II. Przedmioty fakultatywne.

I blok

A.1. Dyscypliny językowe.
I. Przedmioty podstawowe.

Dyscypliny językowe zawierają oprócz **podstaw gramatyki języka polskiego** (ćwiczenia gramatyczne, ćwiczenia ortograficzne) oraz **podstaw konwersacji w języku polskim** (ćwiczenia ortoepiczne, prowadzenie rozmowy, poszerzanie zdolności komunikacji tematycznej) także **lekcje angielskiego oraz niemieckiego** (na pierwszym roku studiów – poszerzanie kompetecji ogólnej tych języków, następnie wprowadzanie w sfery fachowego języka angielskiego oraz niemieckiego). Niezbędna dla przyszłych tłumaczy tekstów specjalistycznych jest także bardzo dobra znajomość języka czeskiego, zwłaszcza czeszczyzny pisanej oraz fachowej.

II. Przedmioty fakultatywne.

Przedmioty fakultatywne obejmują podstawy języka rosyjskiego, tzn. podstawy gramatyki (ćwiczenia ortograficzne), kształcenie umiejętności konwersacji.

A.2. Dyscypliny ogólne.
I. Przedmioty podstawowe.

Dyscypliny ogólne zawierają przedmiot **historia kultury Polski** – w skrócie zostanie przedstawiona historia wszystkich działów polskiej kultury od najstarszych czasów do wieku XX.

II oraz III blok

A.1. Dyscypliny językowe.

I. Przedmioty podstawowe.

Dyscypliny językowe stanowią kontynuację ćwiczeń ortograficznych oraz ćwiczeń ortoepicznych, wprowadzają język specjalistyczny oraz tłumaczenie tekstów języka specjalistycznego, kontynuują ćwiczenia z angielskiego i niemieckiego – wprowadzone zostanie słownictwo fachowe oraz będą rozwijane kompetencje w sferze tłumaczenia polskich tekstów fachowych (a także z angielskiego/niemieckiego na polski oraz czeski).

II. Przedmioty fakultatywne.

Przedmioty fakultatywne wprowadzają podstawy ukraińskiego, korespondencję handlową (w języku polskim, czeskim, angielskim/niemieckim, rosyjskim/ukraińskim) oraz kontynuują tłumaczenia polskich tekstów fachowych (na język czeski, angielski/niemiecki oraz rosyjski/ukraiński).

A.2. Dyscypliny ogólne.

I. Przedmioty podstawowe.

Dyscypliny ogólne wprowadzają przedmiot **współczesna kultura polska** oraz **współczesna literatura polska**.

I, II oraz III blok

B. Dyscypliny ekonomiczne.

I. Przedmioty podstawowe.

Przedmioty ekonomiczne to: podstawy prawa, mikroekonomii oraz ruch turystyczny, funkcjonowanie Unii Europejskiej, prawo handlowe, makroekonomia, marketing, kierowanie personelem, prawo europejskie.

II. Przedmioty fakultatywne.

Przedmioty fakultatywne przynoszą wiadomości z zakresu informatyki oraz handlu europejskiego, finansów i bankowości.

Bardzo ważną częścią studiów licencjackich jest praktyka specjalistyczna (razem 3 miesiące: 1 miesiąc na drugim roku, 2 miesiące na trzecim roku), która będzie się odbywała zgodnie z planem zatwierdzonym przez polskie oraz czeskie firmy.

W **III bloku** studenci piszą **pracę bakalarską** – wybierają tematy z zakresu przedmiotów filologii polskiej, z uwzględnieniem problematyki ekonomicznej, albo z zakresu przedmiotów ekonomicznych, z uwzględnieniem problematyki językowo-kulturowej.

Zakończenie

Pomysł poszerzenia dotychczasowych pięcioletnich studiów magisterskich filologii polskiej o nową formę studiów bakalarskich (licencjackich) na kierunku filologia polska powstał w związku z nową sytuacją nie tylko w naszym regionie środkowomorawskim. Potrzeba tego typu studiów istnieje także na poziomie międzynarodowym polsko-czeskim. Oczywisty jest fakt, że w najbliższej przyszłości wzrośnie zapotrzebowanie na specjalistów tego typu, zarówno wśród polskich przedsiębiorców, jak i wśród ich czeskich partnerów. Poszerzenie zakresu tradycyjnych studiów pięcioletnich magisterskich filologii polskiej o nową, praktyczniejszą formę studium bakalarskiego musi nastąpić nie tylko ze względu na zawarte już umowy oraz wnioski z roboczych spotkań przedstawicieli sfery ekonomicznej obu państw. Wymaga tego również praktyka codzienna – ciągły brak absolwentów kompetentnych w zakresie szeroko pojętej praktycznej filologii (język polski, czeski, angielski/niemiecki, rosyjski/ukraiński) oraz w zakresie dyscyplin ekonomicznych. Ołomuniecka polonistyka jest więc prekursorem we wprowadzeniu nowego typu kształcenia w Republice Czeskiej. Nie będzie ono przebiegało tylko w sposób tradycyjny, ponieważ w związku z nowym programem trzyletniego studium bakalarskiego zostaną wprowadzone nowe formy nauczania. W Sekcji Filologii Polskiej Katedry Slawistyki bowiem powstał projekt multimedialnej pracowni polonistycznej, którego zatwierdzenia spodziewamy się jeszcze w bieżącym roku akademickim.